

Wiktor Hahn

"Z obozu klasyków. I : Rymotwórcy zapomniani : Michał Wyszkowski i Konstanty Tyminicki", Maryan Szyjkowski, "Biblioteka Warszawska", IV, 1910 : [recenzja]

Pamiętnik Literacki : czasopismo kwartalne poświęcone historii i krytyce literatury polskiej 11/1/4, 472-473

1912

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Wołyniak. Notatka o niektórych naszych siedzibach trynitarских. Kraków. 1912, nakładem autora, 8vo, s. 4nl + 108.

Oprócz szczegółów historycznych o klasztorach trynitarских w byłym województwie witebskiem (w Orszy, Witebsku i Babinowiczach), nadto o kilku domach misyjnych teje reguły w Białym Kamieniu, Chociniu (Chotyniu), Zińkowie, Horochowie, Braclawiu i Zbarażu, podaje zasłużony autor na końcu książeczki ciekawy spis autorów trynitarzy z prowincyi św. Joachima z w. XVIII. i XIX. w liczbie 60, zupełnie prawie nieznanych, charakterystyczny dla działalności tego zakonu. Obok dzieł przeważnie teologicznych, nie brak także utworów poetycznych. Do najważniejszych autorów należą: Onufry Danilewicz (1695 † 1753), autor *Facies chronologica Ord. S. Trinitatis* i Maryan Sikorski (1713 † 1767), autor *Hypomnema Ord. discalceatorum S. Trinitatis*. Nieobojętne są też szczegóły o bibliotece trynitarskiej w Orszy (s. 12), szkołach trynitarских tamże (s. 19), Witebsku (s. 41) i w Babinowiczach (s. 45n), kaznodzieju Leśniewskim (s. 41), Michale Wielhorskim (s. 41), autorze opery *Cyganie*, helleniście Zadarnowskim.

Lwów.

Wiktor Hahn.

Szykowski Maryan dr. Z obozu klasyków. I. Rymotwórcy zapomniani: Michał Wyszkowski i Konstanty Tyminicki. Biblioteka warszawska. 1910. IV. s. 470—502.

W źródłowo skreślonym szkicu podaje autor wyczerpującą wiadomość o dwóch dzisiaj zupełnie prawie zapomnianych, współcześnie jednak cieszących się niemałą wziętością poetach: Michale Wyszkowskim (1770 † 1829) i Konstantym Tyminickim (1767 † 1814), szczerych przyjaciółach Alojzego Felińskiego i Franciszka Skarbka Rudzkiego: połączeni wspólnemi zapatrywaniami utworzyli czterej wspomniani poeci rzadki związek ścisłej przyjaźni, którą porównać można ze związkiem filareckim. Z utworów Wyszkowskiego zasługują na uwagę wiersze jego liryczne i polityczne (m. i. wiersz „Do J. U. Niemcewicza, posła inflanckiego“ charakterystyczny jako poetyckie echo „Powrotu posła“), tłumaczenia z literatury klasycznej, francuskiej i niemieckiej, m. i. Zachariae'go: Faetona. Tyminicki, znany jako tłumacz Terencyusza i Ossyana, był w teorii modernistą wśród klasyków, zapatrywań swych jednak nie potrafił przeprowadzić praktycznie. Na uwagę zasługują też usiłowania wspólnie podjęte przez Felińskiego, Tyminickiego i Wyszkowskiego około stworzenia repertuaru dla teatru warszawskiego: wynikiem tych usiłowań były próby przekładu Tryumiwratu Woltera (przez Felińskiego s. 480), Kornela Cynny, Pompejusza, Rasyna Bajazeta i Bereniki, Woltera Alzyry, Katyliny i Scyty przez Wyszkowskiego (s. 480 n.), w końcu przekład Terencyusza przez Tyminickiego, szkic jego komedyi Herbomania na wzór Metromanii Pirrona, nadto niedokończona

rozprawa jego „O sztuce dramatycznej w starożytności“. Ciekawy jest nadto współdział Wyszkowski w pracy nad Barbarą Radziwiłłówną Felińskiego (s. 495 nn.).

Lwów.

Wiktor Hahn.

Szykowski Maryan dr. Z obozu klasyków. II. Salon literacki. Biblioteka Warszawska, 1911, I., s. 353—364.

Wśród papierów po Klementynie z Tańskich Hoffmanowej znalazł autor półtora rocznika pisemka domowego (od 23. X. 1823—2. II. 1825), które wychodziło od r. 1823—1827 pod nagłówkiem »Rozrywki wieczorne«, jako organ salonu literackiego, nie posiadającego zresztą większego znaczenia w porównaniu z innymi ówczesnymi stowarzyszeniami literackimi. Towarzystwo zbierało się w salonie mecenasostwa Tarczewskich a z dochowanego rysunku Karola Hoffmana możemy poznać uczestników zebrań w osobach: Tarczewskich, Wyszkowskiego, Klementyny Tańskiej, Karola Hoffmana, Hermanowej i t. d. Na posiedzeniach odczytywano artykuły członków, których treść stanowiły: recenzje teatralne, muzyczne, z wystawy sztuk pięknych, z dzieł naukowych, wiersze (nawet Mickiewicza i Zaleskiego), tudzież humoreski, noszące wspólny tytuł „Momus“ (autorstwo pani domu), wreszcie szarady i zagadki. Najwięcej interesu budzą prace literackie Klementyny Tańskiej, która umieściła tu nowelkę o młodziku, wykolejonym przez grafomanę p. t. „Nieszczęśliwy poeta“, wreszcie charakterystyczną, nigdzie nie drukowaną nowelkę „Pan Młody“ o wątpliwej wartości kolorystycznie romantycznym. I prąd romantyczny zdobywa powoli coraz więcej miejsca, pozytywnie przez przekład początku „Lilli z Lidsdału“ Waltera Scotta, negatywnie w postaci złośliwych uwag pod adresem romantyczności, których autorem jest klasyk Wyszkowski. Posiedzenia zapełniała też loterya literacka. Pisemko daje korzystne wyobrażenie o umysłowym poziomie treści jego tworzących ludzi. W artykule dr. Szykowskiego znajdujemy ciekawy przyczynek do kultury literackiej w Polsce epoki pseudoklasycyzmu.

Kamionka strumiłowa.

Mieczysław Kalitowski.

Gawalewicz Maryan. Poeta promienisty. Z filareckiej twórczości Tomasza Zana. Z przedmową Al. Kraushara. Warszawa, nakł. i druk. M. Arcta, 1911, w 16-ce, s. 125.

Książeczkę zaopatrzył przedmową Al. Kraushar, której część pierwsza — pogrzebne wspomnienie niedawno zmarłego M. Gawalewicza: „pogarbionego, trawionego ciężką niemocą starca...“ i dalej w tym samym tonie, — rażąco odbija od żądającego życia i zapału dalszego toku filomackiego. Pełno tu niedomówień i przestarzałych sądów, wynikających z nieznamości już dość dawno odkrytego i obowiązującego